

Τράπεζα Θεμάτων Ιστορία Β' Λυκείου

GI_V_IST_0_14266

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1****1.α.**

(1) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση μία από τις ακόλουθες λέξεις (τρεις περισσεύουν): *καπιταλισμός, εργατική, μερκαντιλισμός, αστική, οικονομικός φιλελευθερισμός, τεχνολογική, ιμπεριαλισμός, βιομηχανική*

Στο δεύτερο μισό του 18ου αι. στη δυτική Ευρώπη δημιουργήθηκαν οι κατάλληλες συνθήκες για την έναρξη ενός ριζικού οικονομικού μετασχηματισμού, της _____ επανάστασης. Οι νέες οικονομικές συνθήκες ανάγκασαν τα κράτη να επαναπροσδιορίσουν την οικονομική τους πολιτική, επιδιώκοντας την αποδέσμευση της οικονομικής ζωής από τον _____ των προηγούμενων αιώνων (16ος-17ος), τον κρατικό, δηλαδή, παρεμβατισμό. Παράλληλα εμφανίζεται μια νέα οικονομική αντίληψη που προοιωνίζεται τον _____, την άποψη, δηλαδή, πως το κράτος δεν πρέπει να παρεμβαίνει στην οικονομική δραστηριότητα με δασμούς και φόρους. Η διατύπωση αυτή απηχούσε τις απόψεις της _____ τάξης και οδήγησε στη διαμόρφωση του _____

(μονάδες 5)

Απάντηση: βιομηχανικής, μερκαντιλισμό, οικονομικό φιλελευθερισμό, αστικής, καπιταλισμού

(2) Να αντιστοιχίσετε τα δεδομένα της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A

1. Αλέξιος Α΄ Κομνηνός
2. Αδαμάντιος Κοραής
3. Ηγεμονίδα του Κιέβου Όλγα
4. Ιωάννης Βατάτζης
5. Κύριλλος και Μεθόδιος

B

- α. Καρδινάλιος Ουμβέρτος
- β. Αυτοκρατορία της Νίκαιας
- γ. Πρόνοιες
- δ. Αποστολή στη Μοραβία
- ε. Μάχη στο Ματζικέρτ
- στ. Μετακένωση
- ζ. Οριστικός Εκχριστιανισμός των Ρώσων.

(μονάδες 5)

Απάντηση: 1-γ, 2-στ, 3-ζ, 4-β, 5-δ

1.β. Να αποδώσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: στρατιωτόπια, Διαφωτισμός.

(μονάδες 7+8=15)

Στρατιωτόπια: Ο θεσμός των θεμάτων, που δημιουργήθηκε τον 7ο αιώνα, την περίοδο της διακυβέρνησης του Ηράκλειου, περιλάμβανε και τα στρατιωτόπια. Τα στρατιωτόπια ήταν κτήματα που ανήκαν στους στρατιώτες, από τα έσοδα των οποίων εξασφάλιζαν και συντηρούσαν το άλογο και τον οπλισμό τους. Το κτήμα και η υποχρέωση για στρατιωτική υπηρεσία μεταβιβαζόταν από τον πατέρα στον πρωτότοκο γιο. (Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 15 του σχολικού βιβλίου)

Διαφωτισμός: Η απόρριψη κάθε αυθεντίας, η κριτική κάθε υφιστάμενης γνώσης, η αποδοχή της λογικής ως του μόνου ασφαλούς τρόπου ερμηνείας του κόσμου και η πεποίθηση ότι ο άνθρωπος μπορεί να προσδεύει διαρκώς ήταν θέσεις που συμερίζονταν πολλοί Ευρωπαίοι διανοούμενοι. Έτσι, διαμορφώθηκε βαθμιαία ένα κίνημα που ονομάστηκε **Διαφωτισμός**. Πρωτοεμφανίστηκε στην Αγγλία του τέλους του 17ου αιώνα, κορυφώθηκε στη Γαλλία του 18ου αιώνα και εξαπλώθηκε στην Ευρώπη και έξω απ' αυτήν. Οι εκπρόσωποί του ονομάστηκαν φιλόσοφοι ή διαφωτιστές. Κορυφαιοί ανάμεσά τους υπήρξαν οι Ρουσό, Βολτέρος, Ντιντερό, Μοντεσκιέ και Ντ' Αλαμπέρ.

ΘΕΜΑ 2

2.α Να εξηγήσετε ποια ήταν η ιδεολογική βάση του κινήματος της Εικονομαχίας.

(μονάδες 12)

Οι δύο πρώτοι Ίσαυροι (Λέων Γ' και Κωνσταντίνος Ε') υπήρξαν, σε συνεργασία με εκπροσώπους του ανωτέρου κλήρου, οι πρωτεργάτες του κινήματος της Εικονομαχίας, το οποίο συντάραξε για περισσότερο από έναν αιώνα το Βυζαντινό Κράτος (726-843). Αλλά η εικονομαχία δεν μπορεί να θεωρηθεί καρπός της βούλησης ενός ή δύο αυτοκρατόρων με ιδιότυπες θρησκευτικές ιδέες. Ιδεολογική βάση

του κινήματος αυτού υπήρξαν οι ανεικονικές αντιλήψεις (δηλαδή την καλλιτεχνική τάση βάσει της οποίας στις παραστάσεις δε γίνεται χρήση της ανθρώπινης μορφής) των κατοίκων των ανατολικών επαρχιών, οι οποίες στηρίζονταν στο επιχείρημα ότι η απεικόνιση του θείου με ανθρώπινη μορφή δεν συμβιβάζεται με τον χαρακτήρα του Χριστιανισμού ως καθαρά πνευματικής θρησκείας. Εξάλλου, οι υπερβολές της λατρείας των εικόνων και των λειψάνων, μιας λατρείας που άγγιζε τα όρια της δεισιδαιμονίας ανάμεσα στο λαό, ιδιαίτερα στις ευρωπαϊκές επαρχίες, προκαλούσαν σοβαρές αντιδράσεις.

2.β Να εξηγήσετε τον ρόλο που διαδραμάτισε η τυπογραφία στη διάδοση της Αναγέννησης.;

(μονάδες 13)

Στη διάδοση της Αναγέννησης και του Ανθρωπισμού υπήρξε καταλυτική και η συμβολή της τυπογραφίας. Ως τα μέσα του 15^{ου} αι. τα βιβλία ήταν χειρόγραφα και γι' αυτό πολύ ακριβά και σπάνια. Έτσι, όταν ο Ιωάννης Γουτεμβέργιος από τη Μαγεντία της Γερμανίας χρησιμοποίησε, γύρω στο 1450, κινητά μεταλλικά στοιχεία για την εκτύπωση των βιβλίων, η ανθρωπότητα βρέθηκε μπροστά σε ένα κοσμοϊστορικό γεγονός, την εφεύρεση της τυπογραφίας.

Τα τυπογραφεία εξέδωσαν κατά το 15ο αιώνα 30-35 χιλιάδες βιβλία και το 16ο 150-200 χιλιάδες, ευνοώντας έτσι την πρόσβαση στη γνώση. Η φιλομάθεια όμως του κοινού περιορίστηκε στις πόλεις. Στην επαρχία η πλειονότητα του πληθυσμού παρέμενε αναλφάβητη και μακριά από τις εξελίξεις. Θα χρειαστεί η συνδρομή ενός παρόμοιου κινήματος δύο αιώνες αργότερα, του Διαφωτισμού, για να αφυπνιστούν περισσότερο οι ανθρώπινες συνειδήσεις.

(Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 120-121 του σχολικού βιβλίου)

Επιμέλεια: Χαιρέτη Αγγελική